

Izraeli látogató a Menházban



► Április elején a közel-keleti ország konzulja, Naomi Eldar munkatársai kíséretében kereste fel hitközségünket és Komárom városának vezetőit. A felvétel a Menházban készült közösségünk tagjaival. További részletek lapunk 3. oldalán (fotó: Kollár Zoltán).

Röhrig Géza a Menházban

Április 10-én a Menházba látogatott Röhrig Géza Oszkár- és Kossuth-díjas költő, színész. A közelmúltban megjelent angyalvakond című verseskötetének bemutatója során Gazdag József újságíró beszélgetett a szerzővel. A versek témája a hajléktalanlét.



Az „angyalvakondot” Budapesten karácsony előtt a hajléktalanok árulták. A bevétel egy része jelentős jövedelemhez juttatta a rászorultakat. A szép számmal megjelent érdeklődők a költő elbeszélése és a feltett kérdések alapján nemcsak a hajléktalanok nehéz sorsával, hanem Röhrig Géza életének állomásaival, a hithez, a különböző vallásokhoz fűződő kapcsolatával is megismerkedett. A résztvevőket nagyon megérintették az

elhangzottak, különösen a költő által felolvasott versek. A nagyszerű találkozó dedikálással fejeződött be. ◀

PZS

Meghívó

Komáromi Zsidó Hitközség ezúton hív meg minden jóérzésű embert a megemlékezésre, melyet a deportálás 75. évfordulója alkalmából tartunk 2019. június 16-án, vasárnap 10:30-kor a komáromi zsidó temetőben (Aranyember utcája 1.). Beszédet mond: dr. Frölich Róbert főrabbi. Közreműködik: Budai Miklós kántor. Emlékezzünk együtt! ◀

Szerkesztői gondolatok

Verőfényes pén-
tek délután van.
A Menház kert-
jében sétálunk, pár
órával az 5779-es
zsinagógai esztendő
pészachjának bekö-
szönte előtt. Jön a



PASZTERNÁK
ANDRÁS

szombat, van idő merengeni kicsit
múlton, jelenen és jövőn. Madárcsi-
csergés, rügyező fák, szépen ápolt
növényzet. Nyolc pad, melyre sajnos
egyre ritkábban ülnek le a komáro-
mi zsidóság központjába betévedők.
Az egyik oldalon arra gondolok, ha
15-20 éve itt lettek volna ezek a ker-
ti bútorok, milyen szívesen foglaltak
volna helyet rajtuk azok, akik ma
már az égi Shalom Klubban talál-
kozhatnak. Másrészt, miként is írta
több mint harminc éve Raab Feri
bácsi, a helyi kehila krónikása a
könyvében: „A sírok szaporodnak, a
padsorok egyre üresebbek...”. A lé-
nyeg, hogy még itt vagyunk, az ut-
cakovékből kirakott Dávid-csillag
hirdeti, hogy az épület még betölti
eredeti funkcióját, melyet Fried Kál-
mán 1896-ban megálmodott, szol-
gálja a kisváros izraelita közösségét.

Lassan érkeznek az első vendé-
gek, felhangzik az ima a zsinagóga-
ban, továbbadjuk a kivonulás törté-
netét a terített széder esti asztal
mellett. Megéljük a jelent, s talán
most ez a legfontosabb! ◀



Közösségi mozaik – kép(ek) a hitközség múltjából –



Alexander Grinvald

► Az örökmécses a tóraszekrény előtt a Menház zsinagógájában, melynek 2005 tavaszi újraavatásáról Paszternák Tamás az alábbiakat írta lapunk hasábjain: „Ezen a délutánon ragyogta be újra a komáromi zsinagógát az örökmécses fénye. Az imaházunkból hosszú évtizedekig hiányzó Nér Támid Gervai László, budapesti csillárkészítő mester adománya közösségünknek. Vasadi Péter avatóbeszédében kiemelte az örökmécses és az zsidó közösségi élet újbóli fellángolásának szimbolikus kapcsolatát, majd elmondta a Sehehejánu áldást.”

Kérjük a támogatását!

Kedves Olvasónk! Kérjük, lehetősége szerint támogassa a Komáromi Zsidó Hitközség programjait, a HH megjelenését, épületeink, temetőnk felújítását.

Belföldi átutalás Szlovákiából:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa vagy

10103804/5200 – OTP Slovakia

Nemzetközi átutalás külföldről:

Cím: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Bakunk címe: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno

vagy

IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX

Bankunk címe: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Hitközségi Híradó – a Komáromi Zsidó Hitközség lapja, alapítva 5756-ban (1996), **főszerkesztő:** Paszternák Tamás (tamas.paszternak@menhaz.sk), Paszternák András (andras.paszternak@menhaz.sk), **munkatársak:** Haas Judit, Mgr. Piczek Ferenc, **tördelőszerkesztő:** Saláth Richárd, **olvasószerkesztő:** Vadász Magda (Budapest), Paszternákné Kertész Zsuzsanna (Komárom), Katarína Potoková (Nitra), **nyomatás:** Nec-arte Kft., Komárom, a **KZSH címe:** Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel./fax: 00421/35/7725-355. **Regisztrációs szám:** EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. **IČO:** 34073400. Alapítva 5756-ban. **Lapunk Önnek készült, kérjük ne dobja el!**

Faliújság rövid hírek

A HH-t, a KZSH-t és a Shalom klubot támogatták: Schmidek Franz (Bécs) és anonimitásukat kérő adományozók. Köszönjük!



A Bethlen Gábor Alapnál a Shalom klub és a Hitközségi Híradó támogatásban részesült. Köszönjük!



Új könyveket vásároltunk a Spitzer Béla Kiskönyvtárba. Várjuk olvasóinkat!



A nyár közeledtével egyre több látogató keresi fel a Menházat és a temetőt. Szeretettel látunk minden érdeklődőt!

Látogatók a Menházban

Április 23-án meglátogatta a hitközséget Evan Alexander jogász családjával együtt Dél-Afrikából. Az egykori komáromi orvos Evan Pál fia nagy érdeklődést tanúsított közösségünk élete iránt. Sokat fotózott, vitt kiadványainkból, hogy a látottakról be tudjon számolni a velük egy városban élő 86 éves édesapjának. Felkereste nagyszülei sírját. Édesapja volt orvos kollégái autós városnézésre vitték a vendégeket. ◀

Támogatóink / naši sponzori:



„Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín“

Konzuli látogatás a Menházban

Aprilis 3-án meglátogatta közösségünket Naomi Eldar konzul a pozsonyi izraeli nagykövetségről, munkatársai Ing. Dominika Dobrovičová és Erik Berger kíséretében. Külön megtiszteltetés, hogy a komáromi látogatást Zvi Aviner Vapni nagykövet úr javasolta számára, akinek Szlovákiába érkezése után első vidéki útja szintén Komáromba vezetett.

Pasternák Antal elnök a vendégek üdvözlése után ismertette a hitközség történetét és tevékenységét. A jelenlévő tagok elismerő szavakkal értékelték a vezetőség munkáját, kedélyesen elbeszélgettek, majd kérdéseket tettek fel a konzul asszonynak. A vendégek megtekintették kiállításunkat,

a zsinagógát és az egész épületet. A konzul asszony nagyra értékelte kis hitközségünk



PZS

tevékenységét. Az éttermi ebéd után fogadta őket Keszezh Béla polgármester, aki a város több nevezetességét bemutatta a küldöttségnek. ◀

Helytörténeti vetélkedő Kocs községben

Aprilis 12-én került sor Kocson, a Faluházban a Szűcs József tanár, helytörténész által szervezett vetélkedőre, melynek témái voltak: ismeretek a zsidóságról, történelemről, szokásokról, a helyi zsidóság sorsának alakulásáról.

A vetélkedő első fordulójában az általános iskola 7-8.osztályos tanulóiból szervezett négyfős csoportok feladatlapokat

töltöttek ki. A döntő napján Pasternák Antal ismertette a komáromi hitközség történetét, szólt a közösség életéről, Paszternákné Kertész Zsuzsanna néhány zsidó szimbólumot, a hétköznapihoz és az ünnepekhez kapcsolódó tárgyat mutatott be, majd Riszovannij Mihály érdekes előadása következett. A tanulók az elhangzottakat felhasználhatták a feladatok megoldása-

kor. Ebben segítségükre voltak a Scheiber Sándor Általános Iskola és Gimnázium diákjai, akik tanári kísérettel vendégként vettek részt a vetélkedőn. Az eredményhirdetés előtt megnéztük a falu nevezetességét, a Kocsimúzeumot. A Komáromi Hitközség könyvadománnyal hozzájárult a versenyzők jutalmazásához. ◀

PZS

Kántorkoncert Győrben

Március 31-én került sor a győri zsinagógában A kántorművészettől a musicalig című nagyszínerű koncertre.

A zsúfolásig megtelt zsinagógában felléptek: Shmuel Barzilai, bécsi főkantor, Rudas Dániel, a Dohány utcai zsinagóga kántora, Király Miklós operaénekes és Neumark Zoltán zongoraművész.

A Villányi Tibor elnök kezdeményezésére megvalósult koncerten részt vettek felekezeti hozzátartozás nélkül a város lakói is, Heisler András, a MAZSIHISZ elnöke vendégeivel, többen a dunaszerdahelyi és a komáromi közösségből. Köszönjük Villányi Tibornak a meghívást, a felejthetetlen élményt! ◀

PZS



Széder este

A zsinagógában megtartott szombathoz fordítást követően a Menház Wallenstein Zoltán termében több mint ötvenen gyűltek össze, hogy a kovásztalan kenyér ünnepének kezdetét jelző széder estén együtt emlékezzenek az egyiptomi kivonulásra.

Az elmúlt évek hagyományait követve a vallási szertartásokat idén is Riszovannij Mihály vezette. Az ismert részeket együtt énekelte vele a közösség. A városunkból és a régió más településéről érkezők hagyományaink felelevenítése után közösen fogyasztották el az ízletes, Budapestről érkezett kóser vacsorát. A rendezvény zárásaként Paszternák Tamás koordinátor ismertette a hitközség következő programjait, illetve köszönetet mondott mindazoknak, akik a vacsora előkészítésében és lebonyolításában segítséget nyújtottak. ◀

PA

Kollár Zoltán: Sokszor egy kis odafigyeléssel is lehet segíteni – 2. rész

Sajnos a komáromi zsidóság nagy része a háború után családosul kívándorolt Izraelbe, vagy asszimilálódott. Sokan meg elővigyázatosságból inkább titkolták. Pedig a szocializmus éveiben, legalábbis látszólag, nem érdekelte az embereket a másik hovatartozása. Tudták rólunk a faluban, az iskolában, de nem emlékszem, hogy emiatt ért volna valamiféle kellemetlenség. A szüleim az átélt traumák során elveszítették hitüket, Istenbe vetett bizalmukat, így a vallás, a hitgyakorlás nem volt a mindennapi életünk része. Később, érett emberként a komáromi zsidóság és a zsidó tradíciók iránti lojalitásból lettem a hitközösség aktív tagja. Kevesen vagyunk. Jó, ha negyvenen. A vallási előírásoknak megfelelően pedig tíz felnőtt férfi kell ahhoz, hogy istentiszteletet lehessen tartani. És ha már rabbink nincs...

Sőt, az épületben üzemel az Ön által alapított népszerű Praliné cukrászda is. Amikor a rendszerváltás utáni években elkezdett vállalkozni, ami azért elég rizikós, hiszen az üzleti siker sok külső tényezőtől is függ, nem félt a kudartól?

Soha nem féltem váltani, új irányba menni. Vagyis egyszer. Kiskamaszként. A komáromi gépipari szakközépiskoláról mindig, mindenkitől csak jót hallottam. Jelentkeztem, felvettek, de pár hét után rájöttem, hogy nincs olyan szaktantárgy, ami engem érdekelne. De becsülettel végigcsináltam, leérettségiztem, sőt el is helyezkedtem a hajógyár konstrukciós részlegén. Szerencsére a főnökség két hó-

nap után rájött, hogy ha maradok, minden hajó el fog süllyedni, így áthelyeztek az anyagbeszerzési osztályra. Itt kerültem először közel a kereskedelemhez, és nagyon szerettem. Később a város idegenforgalmi osztályának élére kerültem, később vezettem a pati fürdőt, üzemeltettem az Amfiteátrumot, mozi-kávézót, foglalkoztam gyümölcs-zöldség kereskedelemmel... Gyűjtöttem a tapasztalatokat. Érték kudarcok, kisebbek és nagyobbak, de ezekkel soha nem maradtam magamra, feleségem Éva, azóta, hogy negyvenegy éve megismerkedtünk a hajógyári klubban, mindig, mindenben támogatott. A miénk valójában családi vállalkozás. Éva végzi a „nemszeretem” papírmunkát. Tökéletesen kiegészítjük egymást.

A minket körülvevő felgyorsult, teljesítményorientált világból nem könnyű egy kicsit kilépni, lassítani, feltöltődni. Ön számára mi jelenti a kikapcsolódást?

Amíg nem lettem nagypapa, erre a kérdésre azt válaszoltam volna, hogy a zene, a színház, a mozi, a könyvek, és az utazás. Mondjuk a mai napig képes vagyok egy jó koncertért elutazni akár Prágába is. Fontosnak tartom, hogy az ember új dolgokat lásson, tapasztaljon. Aztán élményekkel gazdagodva hazajöjjen. Bárhol is jártam, öt-hat nap után hiányzott nekem a magyar szó, a magyar kultúra és Komárom. Nagyjából ötven éve tele várakozással, lelkesedéssel vagyok „komáromi” és én azóta is ugyanúgy szeretek itt élni. És ezt a viszonyulást, lokálpatriotizmust sikerült



átadni a fiamnak, Gábornak is, így viszonylag sok időt tölthetünk az unokáinkkal, a nyolcéves Mátéval és a hatéves Biankával. Az élet legszebb feladata a nagyszülői szerep. Engem semmi nem tölt fel úgy, semmi nem pihentet annyira, mint ha velük vagyok. Annak idején amikor Gábor fiam kicsi volt, rengeteget dolgoztam. Nem tudtam vele annyi időt tölteni, mint amennyit szerettem volna. De ha otthon is voltam, ott volt bennem a szülői felelősségtudat, hiszen egy gyerekkel nem elég törődni, játszani, kényeztetni, hanem nevelni kell, aminek meg kell határozni az irányát, meg kell húzni a határokat. Az unokák esetében mindez már sokkal lazább. Önfeledtebben, bensőségebben, gondtalanabban lehet kihasználni a velük együtt töltött időt. Annál nagyobb örömet, mint hogy aktív nagyszülők lehetünk Évával, nem tudok elképzelni. ◀

Jankovics Nóra interjúja
a komaronline.sk hírportálon
jelent meg

Élet menete Budapesten

Tizenhetedik alkalommal indult útjára az Élet menete Budapesten, április 14.-én, vasárnap, a Holokauszt magyarországi emléknapja előtt pár nappal, hogy emlékeztessen a vérszakasz tragikus történéseire, s felhívja a figyelmet máig ható tanulságaira. A Március 15. téren felállított színpadtól a Jane Haining (skót embermentő) rakparton át vonultak az emlékezők a Cipők a Duna-parton emlékműig, ahol Keleti Ágnes holokauszt túlélő, a Nemzet Sportolója címmel kitüntetett ötszörös olimpiai bajnok tornász gyűjtötte meg az erre az alkalomra felépített óriás fátylát. A gyászimát Kardos Péter főrabbi recitálta. ◀

PA



Bemutatkozik a Soproni Zsidó Hitközség

Beszélgetés Büchler András elnökkel

Büchler András vagyok, a Soproni Hitközség elnöke, polgári életemben a Libri Kiadói Csoport PR vezetője. Közel két évvel ezelőtt Heisler András, a MAZSIHISZ elnöke kért meg, hogy segítsen a soproni közösség munkáját, mert nagyon elhanyagoltnak érezte az ottani vallási és közösségi életet. Az egy-egy előadásból aztán szorosabb kapcsolat alakult ki, 2018-ban a közösség elnökévé választott.

Ha néhány mondatban kéne bemutatnia az Ön által vezetett hitközséget, mi lenne a legfontosabb, amit megosztana velünk?

Sopron az egyik leggazdagabb zsidó örökséggel rendelkező hazai közösség. Két középkori zsinagógánk áll a város közepén, e közösség élén állt Pollák Miksa rabbi, akinek „kék” imakönyvét mindenki ismeri. Az egykor oly gazdag zsidó élettel bíró városban az '50-es évek óta nincs rabbi, tavaly 43 év után először volt a városban igazi, kóser széder. Folyamatosan újra bővül a közösség, de jönnek át hozzánk osztrák falvakból is magyar zsidó családok.

A Soproni Zsidó Hitközség korábbi elnöke, Sándor Péter hosszan tartó súlyos betegség után, 2016 novemberében távozott közülünk. Mennyire sikerül folytatni az általa megkezdett közösségépítő munkát? Milyen új célokat fogalmazott meg elnöki megbízatása kezdetén?

Sándor Péter a város ikonikus alakja volt, szinte mindenki ismerte. Az ő halála nem csak a közösségnek volt hatalmas veszteség, hanem a régió teljes nyitott társadalmának. Lassan sikerül felvenni mindazokkal a kapcsolatot, akik őt tisz-

telték, segítették a munkáját. Számomra most az a legfontosabb, hogy legyenek újra istentiszteletek, kóser kidusok, legyen elérhető a zsidó vallási élet lehető legtöbb meghatározó pillére. A vallási élet és az oktatás több évtizednyi kimaradása hatalmas hiátust jelent. Szeretnék egy gazdálkodásában teljesen átlátható és feddhetetlen háttérrel megteremteni a hitközségnek, miközben lépésről lépésre folyamatos oktatással és vallási élettel újrateherelni egyfajta zsidó életet a városban. Persze eközben nem fogjuk a zsidó kulturális, gasztronómiai és történelmi fókuszú programokat sem hanyagolni, hiszen fontos, hogy mindenki megtalálhassa a zsidóságban azt, ami érdekli, ami közelebb hozhatja a közösséghez.

Rendszeresen tartanak közös szombafogadásokat. Fontos, hogy a kulturális programok mellett a vallási élet is erősödjön?

Igen, a vallási élet mellett természetesen szeretnénk újra megjelenni a város kulturális, oktatási életében is. De a zsidó hitközség alapját a vallási élet kell, hogy jelentse. Újra kellett szervezni a chevra kaddisa intézményét, rendbe



tenni a temető működését, újra volt többek között hanukai gyertyagyújtás, kóser széder, és mellette elkezdett a közösség szisztematikusan megismerni a hetiszakaszok tanításaival.

Milyen a kapcsolatuk a környező nagyobb települések zsidó közösségeivel?

Folyamatosan kapcsolatban vagyunk a környező közösségekkel. A szombathelyiekkel kapcsolatunk rendszeres. Volt már közös kóser sólet-vacsoránk, ellátogatunk egymás nagyobb eseményeire. De járt már nálunk a mosonmagyaróvári elnök, vagy például sok-sok év után pont a kőszegi közösség tagjaival együtt tartottunk szombafogadást a középkori ó-zsinagógában.

Miként látja a nyugat-magyarországi zsidóság jövőjét?

Az országnak ebben a részében nincs sehol állandó rabbi, így a zsidó vallási élet nagy kihívásokkal küzd. A közösségekben a folyamatos minőségi oktatással és elérhető szolgáltatásokkal lehetne hosszabb távon biztosítani a zsidó életet. A városok zsidó múltja tetemes épített és írott örökséget hagyott ránk, ezekből az építőkövekből kell folyamatosan megtalálni mindazt, ami a mai közösség számára megragadó, érthető és adekvát.



PA-PT

PASZTERNÁK
ANDRÁS

Kék-fehér hétköznapiak

82. fejezet: Visszatérés

(2012. július 25.)

Come Home to Bar Ilan University – olvastam tegnap este a bátyámnál talált izraeli újságban. Itt ülök Ferihegyen, vége a nyári szünidőnek, indul a munka, irány Ramat Gan. Posztdok napló újratöltve!

(2012. július 27.)

Lassan feltűnik a szárazföld, ezúttal nem szemből, hanem hatvan fokos szögben közelíti meg a gép Izrael partjai. Hát ezt is megértem, nyoma sincs annak az eufóriának, amelyet máskor szoktam érezni ezekben a percekben.

Valamiféle megnyugvás lesz rajtam úrrá, mint mikor a vonatból meglátom a Duna és a Vág torkolatát, az Öregvárat, a rozsdás kikötőt, a nagyképenyt Komáromba érve. Fürkészem a nagyváros utcáit, mintha a Google térképen keresgélnek. Ha ott az Azrieli, kicsit feljebb kell lennie az egyetemnek. Meg is pillantom: a kampusz, a mérnöki kar, ááá, s ott a nanotechnológia épülete. Sokáig elnézegetném a nagyra nőtt terepasztalt, de a Ben Gurion felett tett kör után, lassan leereszkedünk, hosszú idő óta az első landolás, amikor nem fájdul meg a fejem.

Földet értünk, az elengedhetetlen ELAL-os taps a pilótáknak, egy utas telefonjáról elkezd lejátszani az “Evenu shalom”-ot. Mindenki együtt énekel, micsoda kék-fehér borzongás.

A reptér majdnem annyira kihalt, mint Ferihegy. Az útlevél-el-lenőrzésnél szokásos sorok sem kígyóznak. 15:08-kor várható az első csomag – jelzi az elektronikus felirat, s tíz percen belül már húzom is kifelé a bőröndöm. A taxis a GPS-be ütné be a senki által nem ismert kis utcám nevét, majd letesz róla, miután jelzem, hogy merre menjen: Aluf Sade, HaYarden aztán Negba. A négyes útról ismét látom a nano-triplexet, ezúttal a földről. Nem érzek szorongást, semmi olyat, amit a másnapi munkakezdéstől óztkodva éreznem kéne. Teljes nyugalom lesz rajtam úrrá. Talán az egy hónapos nyári szünidő, talán a Ramat Ganban eltöltött picivel több, mint egy év hatása.

Egy hónap van mögöttem, 30 nap telis-tele élményekkel, emlékezetes pillanatokkal. Valamelyik nap azon gondolkodtam, mióta dolgozó emberke lettem, még sosem adatott meg, hogy



egy hónapig csak azzal foglalkozzam, amivel csak szeretnék. Ritka, kivételes, megbecsülendő helyzet. Lehet-e párja a “szülői házban” töltött éjszakáknak, anya reggeli kakaójának, apás beszélgetésnek, nagymamás mosolynak, testvéri vacsorameghívásnak, a pesti kollégák szívélyes fogadtatásának, s a szarvasi tábori hétköznapiaknak? Budapest – Komárom – Szarvas, váltakozva, hol egy-egy napra, hétre, hetekre. Igen, sikerült. Annyi álom és blogbejegyzés után visszajutottam Szarvasra. Talán sosem feledem majd el azt a pénteki napot, amikor a Dohánytól elindultunk a tábor-előkészítő hétre. Hogy volt-e bennem félelem? Mi van, ha így egy év kihagyás után mégsem lesz olyan, mint régen, normális vagyok, hogy négy hétből hármat lent töltök majd? – cikáztak a gondolatok az agyamban.

Az ismerős alföldi táj kezdett csak megnyugtatni, a megye hártárt jelző tábláknál mindig nagyot dobbant a szívem. BÉKÉS MEGYE, 15 km és odaérünk. Legszívesebben sírtam volna, amikor átgördült a busz a kapun. 720 nap a tábor nélkül. Míg a többiek szobáért rohamozták a táborvezetőt, én csak álltam gurulós bőröndömmel a Mifkád tér közepén. El akartam örökre raktározni ezeket a pillanatokot. Workshopok, foglalkozás írások, értékelések, majd jött az első turnus. 36 Negeves, 8 madrich, soha nem látott nemzetközi hangulat odalent. Megannyi esti program, beöltözés kalóznak, Kungfu Pandának, kibucnyiknak, bevándorlónak. A fantasztikus három hét gyorsan elrepült (részletesebben talán majd egy másik posztban), s arra kellett rádöbennem, pár óra s véget ér a csoda. Csütörtök este elindultam hát egy utolsó táborigyűlésre. A zászlóktól az imaterem mellett elsétáltam a kosár pályára, az új challenge parkot elhagyva a Golem és a New singing room-on át az Artig, végig a kupola mellett, a ping-pong és a Beit David érintésével. Próbáltam magamba szívni még egy kis “Szarvas-feelinget”, elegendőt, remélhetőleg csak a következő nyárig. Máskor nagyon szomorú lettem volna így utolsó éjszaka, most egészen más érzések kerítettek hatalmukba. Nem voltam egyedül, annak az embernek a kezét foghattam, akinek köszönhetően egészen más lett az idei Körös-parti nyár, mint az eddigiek. No, ez már egy másik történet.

Amikor ezeket a gondolatokat blogba vetem, már túl vagyok az első izraeli munkanapon, s hamarosan beköszönt a sabsesz. Ideje hát lemenni a boltba, s beszerezni egy kis zacskó Bambát, csak úgy, mint az odahaza péntekenként szokás Szarvason. ◀

FOLYTATJUK



DR. ORNA
MONDSCHAIN

Löwinger Mancsi szakácskönyvéből A természet csodái, az emberi kudarc és a remény

Március végén és április első hetében milliárdnyi lepke repült át Izrael felett. Évet óta nem láttuk ezt a csodát, de az idei télen az átlagon felül mennyiségű eső esett, a mezei virágok gyönyörű színekkel vonzzák a lepkéket. Nem csak a színek, hanem a táplálkozási lehetőségek. Sok energia kell ahhoz, hogy olyan nagy távolságokat átrepüljenek.

Mikor az első lepkehullám ellepte az országot, sokan szaladtak és fényképeztek, de a lepkék olyan fürgék, hogy nehéz volt őket lefényképezni. A természetkutatók szerint a Szaúd-Arábiából repültek ide, innen Ciprusra, onnan Törökországba és onnan Európába. Bevallom, hogy eddig csak a madarak vándorlásáról tudtam és tanultam, nem hallottam a lepkék vándorlásáról.

Ez a természeti csoda nem csak a kutatóknak teremtet alkalmat arra, hogy elmondjanak mindent a pillangók csodás életéről, hanem misztikus és spirituális gondolkodók is alkalmat találtak erre. Egyik populáris spiritualista szerint a lepkék a másvilágról hoznak üzeneteket, ők azok, akik tudnak mind a két világba lenni és kommunikálni. Szerintük, ha egy pillangó leszáll valaki kertjébe, fontos megfigyelni, hogy milyen üzenetet hoz magával. Egy másik titokzatos gondolkodó szerint a pillangóknak képletes jellegük, van főleg változást és megújítást mutatnak. Mivel a pillangó hernyóból alakul ki, a hernyó formájában még nem lehet látni a szépségét, így lehet vonatkozni az emberi életre is. Illetve, sokszor nem értékeljük a magunk vagy mások életmódját vagy akár milyen más tulajdonságát. Pont itt kell a pillangó képleteségéről tanulni. Pont úgy azoknál, akiknél csak erős változás után lehet a belső meg a külső szépségeit értékelni.

A természetet nem csak városon kívül található. Városokban is vannak parkok, tavak, ligetek és ház melletti kertek a természetet közel hozzák a lakossághoz. Fontos néha felnézni a fákra ahol madarak élnek, vagy hétvégén városhoz közeli parkban vagy erdőbe tiszta levegőt szívni. A modern városokban már ne-

héz a csillagokat látni a sok erős művilágítás miatt, de a csillagok nem tűntek el, csak mi eltávolodtunk tőlük a modern életmódunkkal. A milliárdnyi pillangó szilárd bizonyíték a természet az érthetetlen csodairól. Szerintem a leghíresebb kutató se tud egyértelmű választ adni a milliárd pillangó vándorlásáról Szaúd-Arábiából Európába.

A pillangók a repülési csodák skálájának az elején vannak, a skála másik részén az űrkutatás. Az izraeli űrkutatók Beresit nevű űrjárműve, amely sajnos sikertelenül érkezett a holdra, nem sikerült földet érni a tervek szerint. Az emberiség régi álma repülni és elérni az elérhetlent, nem mindig sikerült. A pillangónak sok ezer kilométer repüléshez nem szükséges semmi tudomány ellenkezőleg, a tudomány csak zavarja ezt a hihetetlen képességet. Az emberek által készített űrhajók nem mindig tökéletesek, néha kudarcot vallanak. De fontos hangsúlyozni, hogy a Beresit kudarcra nem gyengítette a kutatókat, akik kijelentették, hogy nem veszítették el a reményt és rögtön hozzá láttak a Beresit2 projekthez.

Könnyű kekszek a délutáni kávéhoz

Hozzávalók: 15 dkg vaj, 1 egész tojás, 2 pohár liszt, 3/4 pohár cukor, 2 evőkanál instant vanília ízű puding, 1 kávéskanál vanília kivonat. Süthetjük dupla adagból is.

Elkészítés: A hozzávalókat összekeverjük, a kinyújtott tésztából pillangó formájú kekszeket szaggatunk. A kész kekszet lehet díszíteni olvasztott csokoládéval és vagy díszítő sablonokkal. Meghinthetjük porcukorral vagy fahéjjal a sütéshez. ◀

Egy ökumenikus nap Rómában

Kora reggel indulunk útnak az olasz főváros központi pályaudvara melletti szállásunkról a 64-es busszal, hogy mihamarabb a Vatikánba érjünk. Több ezer turista már megelőzött minket, mire a Szent Péter térre értünk. Lenyűgöző varázsa van a helynek, a tv-képernyők nem is tudják átadni ezt az érzést – vonom le gyorsan a következtetést.

Az oszlopok, a Szent Péter-bazilika, a világ számos pontjáról összesereglett sokadalom ámulatba ejt bennünket. Felfedezzük a környékbeli kis ajándék és kegytárgyboltokat, elnézünk az Angyalvárig.

Néhány perc múlva már a 23-ason ülünk, irány a helyi zsinagóga. A biztonsági ellenőrzés után megváltjuk belépőnket a Zsidó Múzeumba (<https://www.museoebraico.roma.it/en/>), ismerkedünk a közösség múltjával, hagyományaival, eredetével. Kipróbáljuk a modern, érintőképernyős, projektoros eszközöket.

Délben indul az angol nyelvű zsinagógatúra, ismerkedünk a kontinens második legnagyobb zsidó imahelyével, a hitközséget ért terrortámadások szomorú történéseivel, az épületben tartott vidám ünnepekkel, a pápák látogatásainak körülményeivel. Visszatérve kicsit még időzünk a tárlók és vitrinek között, beszerzünk egy ötletes, sabeszí-római hűtőmágnest, majd az egykori gettó helyén létesült utca judaika boltjai és kóser éttermei felé indulunk. Aki erre jár, a számtalan látnivaló mellett ne hagyja ki a város zsidó emlékeit se! ◀

PA



Hviezdy a more – nové CD so židovskou tematikou

Rozhovor s Lenkou Potokovou

Pochádzam z Nitry, no od svadby žijem v Bratislave. V roku 2010 som získala bakalársky titul na Lauder Business School vo Viedni. Toto miesto som mala veľmi rada, lebo som mala spolužiakov z 27 krajín sveta a prostredníctvom nich som tieto krajiny spoznávala. Veľmi mi to rozšírilo obzory a otvorilo myseľ.

Škola zároveň ponúkala možnosť hodnotného židovského vzdelávania a tiež praktizovania našej tradície. Aj v tejto oblasti som sa tu stretla s rôznorodosťou, akú som dovtedy nepoznala. Pomohlo mi to pochopiť rôzne prúdy judaizmu, rôzne pohľady na naše dedičstvo a rozdielnosť potrieb jednotlivých ľudí a komúnit. Veľmi si cením aj skúsenosti a poznatky, ktoré som si priniesla zo študijných pobytov v Izraeli a v Berlíne.

Počas posledných dvoch rokov som pracovala pre židovskú komunitu, predovšetkým na vzdelávacích programoch v Bratislave. Snažím sa prinášať zmysluplné inováčné prvky, ktorých súčasťou je aj môj najnovší počín – vydanie CD s modernými židovskými piesňami v slovenskom jazyku.

Ako vznikol nápad vydať CD pre deti so židovskou tematikou?

Hudbu považujem za vynikajúci vyjadrovací prostriedok. Špeciálne pieseň má tú výhodu, že dokáže kombinovať premyslený text so silou emócie hudby. Pri práci s deťmi a mládežou som si uvedomila, že mi chýba súčasná hudba, o ktorú by som sa mohla oprieť. Teda, ona existuje, ale len v cudzom jazyku. Takisto všetky piesne dookola zoznamujú poslucháčov len so základnými pojmami týkajúcimi sa židovských sviatkov. Ja som však chcela text posunúť ďalej, hlbšie k podstate sviatkov. Tým pádom sa zmenila aj cieľová skupina poslucháčov. Na CD *Hviezdy a more*

je len jedna skladba určená primárne deťom (*Med a jablká*), ostatné skladby sú určené starším poslucháčom.

Predstavte, prosím, našim čitateľom autorské zázemie...

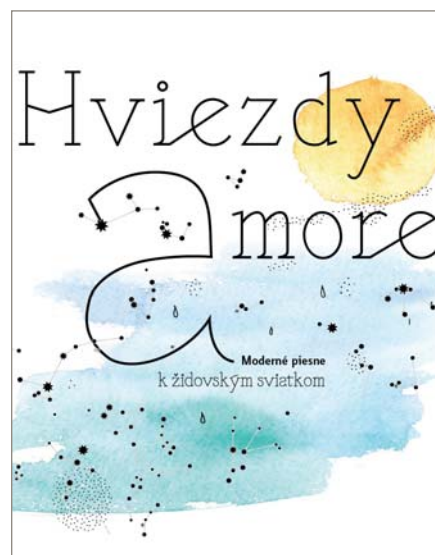
Som autorkou hudby aj textu všetkých skladieb na tomto CD. Máme to v rodine – po ocinovi som zdedila hudobné nadanie, po mamine veršovanie. Vymyslené pesničky či básničky sme si dávali napríklad ako darčeky k narodeninám.

K tvoreniu textov som pristupovala veľmi zodpovedne. Bolo pre mňa dôležité nepodávať poslucháčom moje vlastné vysvetlenia príbehov a sviatkov, ale také, ktoré sa zodpovedne opierajú o našu starožitnú tradíciu. Počas tvorenia týchto skladieb som teda veľa študovala tradičné texty i počúvala výklady a komentáre súčasných uznávaných židovských učencov.

Pokiaľ ide o hudobné spracovanie, aranžérsky mi pomáhali dvaja šikovní mladí ľudia – Dominik Greiner a Martin Štefánik. Im a ďalším profesionálom som zverila aj interpretáciu skladieb. Väčšinu piesní naspievala mladá, veľmi nadaná speváčka Katka Krajčoviechová.

Komu piesne odporúčate a kde je nosič dostupný?

CD som koncipovala tak, aby si na ňom čo najviac ľudí mohlo nájsť svojho „obľúbenca“. Hudobne sa skladby pohybujú v „mainstream-e“ populárnej hudby. Sú



moderné a rôznorodé, ale svojím spôsobom jemné. Textovo sú napísané tak, aby aj človek bez hlbšieho poznania našich tradícií pochopil ich základný odkaz. Hlbšie spojenie textu so židovskými sviatkami je vysvetlené na plagátiku, ktorý je súčasťou balenia CD.

Všetky pesničky si možno vypočuť na webovej stránke www.hviezdyamore.sk. Kto má záujem CD si aj zakúpiť, prosím, nech mi napíše na e-mailovú adresu judaikahviezdicka@gmail.com.

Aké sú vaše plány pre budúcnosť?

Nuž, zďaleka nie sú vyčerpané všetky témy židovského náboženského a historického dedičstva, o ktorých by sa dalo spievať. A samostatné CD s piesňami pre deti v slovenčine by sa, podľa mňa, využilo tiež. Momentálne sa však pripravujem a teším na príchod ďalšieho potomka, a tak všetky ostatné plány idú načas bokom. ◀

PT

Pokračovanie zo strany 4.

Aké sú vaše ďalšie plány?

Za štvrté storočia práce som získal mnoho poznatkov a skúseností o židovskej kultúre a zmenách v spôsobe života. Tieto údaje sú roztrúsené v mojich knihách a štúdiách, niektoré zatiaľ ostávajú stále len v hlave. Bol by som rád, keby sa mi podari-

lo zhrnúť všetko do jednej knihy. Láka ma to, ale zároveň sa bojím, či sa mi to podarí, pretože je to nesmierne náročný zámer.

Ako vidíte súčasnosť a budúcnosť židovských komúnit na Slovensku?

Na to neexistuje jednoduchá odpoveď. Možno sa zmení úloha ÚŽŽNO, niektoré obce zaniknú, ale iné zas vzniknú...

Osobne som presvedčený, že pokiaľ nedôjde k nejakej katastrofe (vojna a pod.), komunita ostane úspešnou zložkou slovenskej spoločnosti. Neverím však, že bude mať ortodoxný charakter, aký tu prevládal v minulosti a ku ktorému by sa niektorí (aspoň slovne) radi vrátili. ◀

PT

Židia na Slovensku po roku 1989

Rozhovor s Petrom Salnerom



V prvom rade chcem poďakovať za priestor, ktorý mi dávate vo vašom časopise. Narodil som sa v roku 1951 v Bratislave, absolvoval som štúdium národopisu na FFUK. Viac ako 40 rokov som zamestnaný na pracovisku, ktoré niekoľkokrát zmenilo svoje meno a aktuálne sa volá Ústav etnológie a sociálnej antropológie SAV.

Zaoberal som sa etnológiou mesta a posledných 25 rokov mapujem rôzne aspekty sociálnej kultúry židovskej komunity na Slovensku. Som ženatý, mám jedného syna a dve vnúčatá.

Ako vznikol nápad vydať knihu Židia na Slovensku po roku 1989?

Spomenul som už, že sa dlhší čas zaoberám židovským životom na Slovensku. Napísal som o tom viac štúdií, ale aj niekoľko kníh, napríklad Prežili holokaust (1997), Židia na Slovensku medzi tradíciou a asimiláciou (2000), (môj) židovský humor (2000), Chatam Sofer Memorial (2002, spolu s Martinom Kvasnicom), The Jewish Identity in Slovakia after the Shoah (2013), Požehnaný spravodlivý sudca (Súčasná formy židovského pohrebu) 2014, Židia na Slovensku po roku 1945 (2016). Logickým pokračovaním bol pohľad na situáciu po roku 1989, ale dlho som nad tým váhal. Komunita je totiž stále v pohybe a toto obdobie ešte dlho

nebude uzavretou kapitolou „minulosti“. Navyše každá obec má vlastné dejiny, vlastné problémy...

Ktoré komunity boli cieľom vášho výskumu?

Zameriavam sa najmä na bratislavské prostredie, ktoré najlepšie poznám, ale vo viacerých kapitolách (napr. o vzniku ÚZZNO a jeho vzťahoch s obcami, o sviatkoch Pesach a Chanuka, alebo pripomienkach holokaustu) používam materiál z iných obcí. V rôznych súvislostiach spomínam aj Komárno a existenciu vášho mesačníka, ale jadro informácií je z Bratislavy.

Dlhé roky ste boli predsedom ŽNO Bratislava. Ako vnímate obdobie od roku 1989?

Najmä začiatky boli nesmierne náročné. Politická situácia nebola stabilizovaná, veľké obavy vyvolalo rozdelenie spoločného štátu a vznik Slovenskej republiky, vážne ekonomické problémy trápili

obce, ale aj jednotlivcov, najmä z radov ľudí, ktorí prežili holokaust. Počas môjho pôsobenia sme vďaka domácim a zahraničným grantom postavili novú kóšernú kuchyňu, zrekonštruovali objekty, v ktorých úraduje obec. A čerešničkou na torte bola rekonštrukcia Memoriálu Chatama Sofera. Z podzemných priestorov vznikla nová dominanta, ktorou sa pýšia nielen Židia, ale celá Bratislava. Aj vďaka týmto výsledkom sa nám otvorili nové možnosti, ako realizovať podujatia, ktoré pritiahnú ľudí k obci, synagóge. Založením Moadonu sme sa pokúsili osloviť školskú mládež a ich rodičov. Pre budovanie bratislavskej komunity a jej identity zohralo v prvých rokoch po novembri dôležitú úlohu Židovské fórum, ktoré založil a moderoval prof. Traubner. Len postupne sa situácia stabilizovala.

Pokračovanie na strane 5.

Stretnutie tých, čo prežili šoa

Rozhovor so Sandrou Polovkovou (2. časť)

Čo bolo najzaujímavejším výsledkom vašej práce?

Na knihe spolupracoval široký okruh ľudí. Dajú sa asi hodnotiť pozitívne, ale aj negatívne zaujímavosti počas tvorby knihy. Medzi tými prvými boli skôr negatívne, ktoré boli spojené najmä s finančnými zdrojmi na publikáciu.

Myslím však, že najzaujímavejšie bolo práve to, ako sme sa dokázali spojiť, celý široký tím, ktorý dával knihu dokopy a napriek šibeničným termínom uzavrieť našu prácu výsledkom, s ktorým sme všetci spokojní. A zatiaľ, na základe prvých reakcií, možno pozitívne hodnotiť aj prijatie knihy čitateľmi, čo je pre nás najdôležitejšie.

Komu odporúčate túto publikáciu?

Určite budeme radi, ak sa kniha dostane k širokému spektru čitateľov. Vzhľadom na to, že je dvojjazyčná, veríme, že si nájde svojich čitateľov aj v zahraničí. Najradšej však budeme, ak o ňu bude prejavovať záujem najmladšia generácia, a teda najmä študenti stredných škôl. K nim sa však musí dostať, a preto budeme určite knihu propagovať aj prostredníctvom pedagógov.

Kde si možno knihu zakúpiť?

Knihu si záujemcovia môžu objednať prostredníctvom Post Bellum, Ohel David. Ďalej bude kniha dostupná v bratislavskom Artfóre, ale aj prostredníctvom

e-shopu Artfóra. Aktuálne ďalej komunikujeme s kníhkupeckými ohľadom jej distribúcie.

Aké plány máte ohľadne tejto témy v budúcnosti?

S knihou plánujeme ďalej pracovať. Do budúcnosti k nej plánujeme vytvoriť pracovné listy pre žiakov a pedagógov. Budeme veľmi radi, ak sa nám podarí realizovať aj putovnú výstavu fotografií, portrétov z knihy, ktorej vernisáže by boli spojené aj s diskusiami pre verejnosť a študentov. ◀

Návšteva z konzulátu

Dňa 3. apríla 2019 navštívila našu komunitu DCM a konzulka Naomi Eldar z izraelského konzulátu v Bratislave, spolu s kolegynami Ing. Dominikou Dobrovičovou a Erikom Bergerom. Je pre nás veľkou ctou, že návštevu Komárna pani konzulka odporúčal sám veľvyslanec Zvi Aviner Vapni, ktorého prvá návšteva mimo hlavného mesta viedla onoho času práve do Komárna.

Predseda ŽNO Anton Pasternák po zvitání rozprával hostom o histórii a činnosti náboženskej obce. Prítomní členovia komuni-

ty ocenili prácu vedenia obce, milo sa s pani konzulkou porozprávali a kladli jej otázky. Hostia si pozreli našu výstavu, synagógu i



PZS

celú budovu. Pani konzulka sa uznanlivo vyslovila o činnosti komunity. Po obede v reštaurácii prijal vzácnu návštevu pán primátor Béla Keszezh, ktorí hostí sprevádzal pamätihodnosťami mesta. ◀

Súťaž o histórii v obci Kocs

Vobecnom dome v Kocsi sa dňa 12. apríla uskutočnil kvíz organizovaný učiteľom Józsefom Szúcsom na tému: poznatky o židovskej histórii, tradíciách a osude miestneho židovstva.

V prvom kole mali štvorčlenné skupiny siedmakov a ôsmakov za úlohu vyplniť test. V deň konania finále Anton Pasternák prednášal o komárňanskej židovskej komunite, o jej histórii i súčasnosti. Zsuzsanna Kertész Pasternák prezentovala niekoľko židovských symbolov a predmety po-

užívané v každodennom živote a pri príležitosti sviatkov. Po nej nasledovala zaujímavá prednáška Mihálya Riszovanného. Žiaci mohli pri riešení úloh využiť čerstvo získané poznatky. Počas kvízu im pomáhali študenti Základnej školy a gymnázia Sándora Scheibera, ktorí boli hosťami finále. Pred vyhlásením výsledkov sme si pozreli atrakciu obce, Múzeum kočov. Komárňanská komunita prispela k odmeňovaniu žiakov knižným darom. ◀

PZS

Sederový večer v Komárne

Po privítaní soboty v synagóge sa v sále Zoltána Wallensteina v Chudobinci zišlo viac ako päťdesiat súvercov, aby v prvý sederový večer sviatku nekvaseného chleba spoločne spomínali na odchod z Egypta.

Náboženské obrady viedol aj v tomto roku, už tradične, Mihály Riszovannij. Známe časti obradu spievalo obecnstvo spolu s ním. Po oživení našich tradícií si návštevníci, ktorí k nám prišli z celého regiónu, spoločne pochutili na chutnej kóšer večeri z Budapešti. Na záver podujatia koordinátor Tamás Paszternák oboznámil prítomných s blížiacimi sa podujatiami náboženskej obce, resp. poďakoval sa každému, kto prispel k príprave a realizácii sviatočného podujatia. ◀

Pochod života v Budapešti

Dňa 14. apríla sa už po sedemnástykrát konal v Budapešti Pochod života, len niekoľko dní pred maďarským Pamätným dňom holokaustu. Cieľom tradičného podujatia je pripomínať tragické udalosti strastiplného obdobia a upozorňovať na poučenia, ktoré nás učia dodnes.

Účastníci pochodu prešli od pódia postaveného na námestí 15. marca cez nábrežie Jane Haining (škótska záchrankyňa ľudí) po pamätník Topánky na brehu Dunaja, kde obrovskú faklu zapálila pätnásobná olympijská víťazka, gymnastka Ágnes Keleti, ktorá prežila holokaust. Smútočnú modlitbu odriekal hlavný rabín Péter Kardos. ◀

PA



Rodinný seder

Druhý večer sviatku sa vyše sto účastníkov zišlo na rodinnom sederi v Bálintovom dome v maďarskom hlavnom meste.

Tých, ktorí prišli skôr, víтали hlavolamami a hrami. Večera, do diania okolo ktorej zapojili organizátori deti i dospelých, viedol György Forgács, hlavný organizátor rodinných táborov v Camp Yichak v Szarvasi, za aktívnej pomoci Zsuzsanny Fritz, riaditeľky komunitného domu. Blahoželáme tímu Bálintovho domu k vydarenému programu! ◀

Komunitná mozaika

– fotografie z minulosti našej obce –



Alexander Grinvald

► „Židovská náboženská obec v Komárne usporiadala dňa 29. októbra 2006 slávnosť z príležitosti obnovenia jedinej zachovanej synagógy v našom meste a budovy Menházu (Útulku). Stavebné práce sa začali v roku 1895 na podnet vtedajšieho predsedu Dobročinného spolku komárňanských židov pána Kálmána Frieda. Rekonštrukcia celého komplexu bola zahájená v roku 2004. Na začiatku obnovili strechu synagógy, potom vymenili celú strešnú konštrukciu Menházu, v septembri tohoto roku obnovili interiér synagógy.“ – Desiat prikázaní vyrytých do strešných škrídiel synagógy (dar: Alex a Peter Boček).

Žiadame Vašu podporu

Vážení čitatelia! Prosíme Vás, aby ste podľa Vašich možností podporovali programy ŽNO v Komárne, ako aj vydávanie Spravodaja, údržbu budov a obnovu cintorína.

Poukázanie peňazí z územia SR:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa vagy
10103804/5200 – OTP Slovakia

Poukázanie peňazí zo zahraničia:

Adresa: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia
IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX
Adresa banky: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno
alebo
IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX
Adresa banky: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Nástenka krátke správy

Vydávanie Spravodajcu, ŽNO v Komárne a Klub Šalom podporili: Franz Schmidek (Viedeň) a anonymní darcovia. Ďakujeme!



Nadácia Gábora Bethlena poskytla dotáciu na činnosť Klubu Šalom a vydávanie Spravodajcu. Ďakujeme!



Do knižnice Bélu Spitzera sme zakúpili nové knihy. Očakávame našich čitateľov.



Blíži sa leto, a čoraz viac návštevníkov vyhľadáva budovu niekdajšieho Chudobinca i židovský cintorín. Každého záujemcu srdečne očakávame.

Mazl Tov!

Touto cestou blahoželáme nášmu kolegovi **Richardovi Saláthovi** s rodinou pri príležitosti narodenia ich druhého dieťaťa (Vica) a **rodine Potokovej** k narodeniu ich dcéry Elišky. ◀

Úspešná obhajoba

István Balogh, ktorý sa dlhé roky zúčastňuje na oslavách našich Vysokých sviatkov, 18. marca tohto roku úspešne obhájil svoju doktorskú dizertáciu na Židovskej univerzite v Budapešti. Názov jeho dizertačnej práce znie: Židovské náhrobné kamene z 18. storočia v Maďarsku – analýza a databáza. Na záver verejnej obhajoby udelila dizertačná komisia **Istvánovi Baloghovi** doktorský titul s hodnotením „summa cum laude“. Srdečne blahoželáme! ◀

Spravodaj – mesačník ŽNO v Komárne, **založený** v roku 5756. (1996), **šéfredaktor**: Tamás Paszternák (tamas.paszternak@menhaz.sk), András Paszternák (andras.paszternak@menhaz.sk), **spolupracovníci**: Judit Haas, Mgr. Ferenc Piczek, **grafická úprava**: Richard Saláth, **jazyková korektúra**: Magda Vadász (Budapest), Zsuzsanna Paszternákné Kertész (Komárno), Katarína Potoková (Nitra), tlač: Nec-arte Kft., Komárno, **adresa ŽNO**: Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel./fax: 00421/35/7725-355. **Regisračné číslo**: EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. **IČO**: 34073400. Periodikum je nepredajné.

Návšteva z konzulátu



► Dňa 3. apríla 2019 navštívila našu komunitu konzulka Naomi Eldar z izraelského veľvyslanectva v Bratislave. Hostia si pozreli našu výstavu, synagógu i celú budovu. Pani konzulka sa uznanlivo vyslovila o činnosti komunity. (strana 3.)

Géza Röhrig v Chudobinci

Dňa 10. apríla navštívil Chudobinec básnik a herec Géza Röhring, laureát Oskara a Kossuthovej ceny. Počas promócie jeho novej básnickej zbierky Angyalvakond (Anjelský krt) sa s autorom rozprával spisovateľ József Gazdag. Témou básní v zbierke je osud bezdomovcov.



Zbierku predávali pred Vianocami v Budapešti bezdomovci. Časť príjmu významne pomohla týmto odkázaným ľuďom. Podujatia sa zúčastnil hojný počet záujemcov, ktorí si počas besedy mohli vypočuť rozprávanie o ťažkom osude bezdomovcov, o živote Gézu Röhringa, o jeho vzťahu k viere i k iným náboženstvám. Prítomných sa téma rozhovoru, a najmä básne prečítané samotným autorom, hlboko dotkli. Stretnutie sa skončilo dedikovaním. ◀

PZS

Pozvánka

Židovská náboženská obec v Komárne týmto pozýva všetkých ľudí dobrej vôle na spomienkovú slávnosť pri príležitosti 75. výročia deportácie Židov z Komárna a okolia, ktorá sa bude konať v nedeľu, 16. júna 2019 o 10.30 hodine na komárňanskom židovskom cintoríne (Ulica zlatého muža 1). Príhovor prednesie: dr. Róbert Frölich, hlavný rabín. Účinkuje: Miklós Budai, kantor. Spomínajme spolu! ◀

Myšlienky redaktora

Je slnečné piatkové popoludnie. Do začiatku sviatku Pesach v 5779. židovskom roku chýba už len pár hodín, prechádzame sa po záhrade Chudobinca.



ANDRÁS PASZTERNÁK

Prichádza aj sobota, máme dost času, aby sme sa myšlienkami trochu vrátili do minulosti, zamysleli sa nad súčasnosťou a budúcnosťou. Čvirikanie vtákov, pučiace stromy, pestované rastlinstvo. Osem lavičiek, na ktoré si, žiaľ, čoraz zriedkavejšie sadajú návštevníci centra komárňanského židovského života. Na jednej strane myslím na to, že keby tu tento záhradný nábytok bol stál už pred 15-20 rokmi, veľmi radi by na ňom boli sedávali tí, ktorí sa už dnes stretávajú v nebeskom Klube Šalom. Na druhej strane na to, čo napísal pred tridsiatimi rokmi ujo Feri Raab, kronikár miestnej kehily vo svojej knižke: „Hrobov je čím ďalej tým viac, lavice sú čoraz prázdnejšie...“ Podstatné je, že sme ešte stále tu a v dlažbe vyskladaná Dávidova hviezda hlása, že budova stále slúži svojmu pôvodnému účelu, tomu, ktorý v roku 1896 určil Kálmán Fried: slúži izraelskej komunite mestečka.

Pomaly prichádzajú prví hostia, v synagóge zaznie modlitba, sediac pri prestretom stole sederového večera odovzdáme príbeh odchodu. Prežijeme tento moment – a práve toto je v tejto chvíli možno to najdôležitejšie! ◀

